

izhaja, izvenredni posebej vsak dan zjutraj
Asiškiga št. 20, L. 1. — Dopolni naj
pisma se sprejemajo, dokler se ne vira
Anton Gerbec. — Tiskarna Edinost. Tiskarna Edinost. Naročnina
na mesec: L. 7. — Na mesec L. 19.50, pol leta L. 32. — In celo leto L. 60.
Za inostranstvo mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezna številka v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v
Slovenski eni kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent.
osmrtina, zabave, postojnice in vabila po L. 1. — Oglasi denarnih zavodov
po L. 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2. — Oglasi
naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv.
Franciška Asiškiga št. 20, L. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Gospodu Francesco Musoni-Ju

Včeraj smo povedali, kako je gospod profesor Musoni — ta velesposobni mož — razlagal italijanskemu novinarju svoje znanje in svojo sodbo o Slovincih: o njihovi kulturi, njihovi politični in narodni kakovosti in o njihovem — in to mu je bil menda glavni namen — čustvovanju napram italijanski državi. Govoril je o Slovincih sploh, a o onih, ki so državljani Italije, še posebej.

Pri tem pa si je priredil poseben sistem. Na mizi imata dva tintnika. V enega pomaka pero, kadar se hoče kazati objektivnega, nepristranskega in celo dobrohotnega presojevalca, v drugega pa, ko hoče ustrezati tisti — in ti so, ki imajo danes veliko besedo v javnosti naše države — ki hočejo slišati le slabo o Slovincih — to in onstran meje.

Razlaga n. pr.: zakaj in koliko Slovinci je bilo priključenih k Italiji vsled mirnovnih pogodb. S tem pa prihaja v navzkrižje z vojsko nacionalistov, ki so na stališču — kakor se je glasilo nedavno vzklik v parlamentu — da velika država sploh ne more imeti narodnih manjšin. Da potolaži tudi na to stran, je gospod Musoni hitel z zatrdilom, da Slovanov, priključenih k Italiji, ni toliko, kakor se računa po avstrijskih statistikah kajti po najnovejših uradnih računih da jih ni pol milijona, ampak kvečjemu le 300.000! Soglasamo z gospodom Musonijem, da avstrijskim statistikam ne gre preveč vere. Saj vemo pre dobro, kako so se te statistike — s pomočjo tiste proslule rubrike o »občevalnem jeziku« — ustvarjale (in to tudi v naših pokrajinah in posebno po naših primorskih mestih) Slovanom na škodo! Da pa bi kakšni »neuradni« statistiki — o katerih sploh ni nič znano, kdo jih je sestavljal, na kakih podlagah in v kakem namenu — šlo več vere: taka zahteva se ne more vzdržati pred sodbo res objektivnega in pravičnega presojevalca. Tu že moramo spoštovati gospoda Musoni — ostati pri okroglo pol milijona. Sicer pa — po našem skromnem in menda ne nepravilnem mnenju — ne sme imeti število niti najmanjšega odločilnega pomena, ko gre za priznanje obstanka narodnih manjšin in njihovih pravic! Pravica se mora izvajati: ne zato, ker je tistih, ki naj je bodo deležni, toliko in toliko, marveč le in edino zato, ker je — pravica! Pravica, ki se ima deliti po kakem drugem kriteriju, sploh ni pravica! Zato naj bi g. Musoni že enkrat jasno in nezaklavzuirano povedal svoje mnenje: ali naj oficijelna Italija prizna svoje drugorodne manjšine in temu primerno tudi njih pravico do svojega narodnega življenja, ali ne! In naj bi že enkrat nehal s priziganjem sveč sedaj na tem, sedaj na onem oltarju! To res ni dostojno objektivnosti in pravičnosti znanstvenika, najmanj pa moža, ki ga imenujejo odličnjaka »italijanske Slavije«! Istotako ne moremo verjeti v resnost dobrih namenov — za pravilno spoznavanje ljudi in njih čustvovanja — če kdo z drvečega avtomobila nabira svoj »materijal«. S kom je mogel v resnici priti v stike g. Musoni, ko je letel skozi Senožete, Vipavo, Ajdovščino itd.? Kvečjemu s službenimi krogi ali kakim — značajnikom, ki se mu je hotel prikupiti iz svojih posebnih in osebnih namenov. Med ljudstvo pa gotovo ni prišel. On pripoveduje le dalje, kar so mu pripovedovali oni drugi! A ti zopet le to, kar želijo in kar more njim koristiti. Gospod Musoni naj nam verjame, da s takim »proščevanjem« ljudi in njih razpoloženja nikakor ni ustrezno stvar, ki hoče on služiti. Kajti s tem načinom se le izjavijo krivice in kvarljive domneve, oziroma se podkrepljuje druge v njih krivih domnevah.

Gospod Musoni pripoveduje, kako da se je uveril, da so že mnogi prišli do »spoznanja«, kako da se spoznavajo italijanski jezik, kako da mnogi občudujejo italijan-

sko civilizacijo, lepoto italijanskih mest, zaklade umetnosti. Gospod geograf ni povedal s tem nič novega; pač pa je to, kar je povedal — nepopolno. Ne nekateri, marveč vsi so že prišli do »spoznanja«, vsi brez izjeme priznavajo svojo novo državno-pravno pripadnost. Informacije, ki jih je dobil v tem pogledu, so sicer resnične, a netočne, nepopolne, in morda tudi zlobne, ker naj vzbujajo domnevo, da mnogi niso še prišli do spoznanja, kar bi določilo po namenu — denunciacije! Je dejstva pa, da mnogi naši ljudje razumejo italijanski jezik, naj ne dela g. geograf nikakih krivih zaključkov. Ali ne ve g. Musoni, da so Slovinci bogati — kakor morda, noben drug narod v Evropi — oblagodarjeni s sposobnostjo za spoznavanje drugih jezikov? V hudi zmoti pa je, kdor misli, da se s tem — morebitne sporadične izjeme le potrjuje pravilo — spreminja njihovo notranje čustvovanje: njih ljubezen do svojega jezika in svoje narodnosti. Pod prejšnjo vlado — so vsak slovenski inteligent, vsak na polinteligent, pa tudi mnogi iz širokih slojev poznali nemški jezik. A ravno ti so bili navadno najodločnejši borci za pravico svojega jezika! Pa tudi italijanski inteligenti pod pokojno Avstrijo so vsi poznali nemški jezik, več ali manj. Ali pa so zato nehal biti Italijani? In gospod Musoni naj nam verjame nadalje, da ga morda ni med Slovinci nikogar, ki bi s tako vno-mo govoril o lepoti italijanskih mest in ki bi s takim finim estetičnim čutom občudoval umetniške zaklade v njih, kakor ravno — dr. Josip Wilfan, tisti Wilfan, ki ga hočejo predstavljati kot prototip sovrastva proti Italiji in italijanskemu narodu.

G. Musoni je pa vendar — v naše veliko presenečenje — zapel visoko pesem o visoki kulturi Slovincov: o njihovem literarnem, znanstvenem, gospodarskem in splošno javno-vzgojnem snovanju. Naglašja, da so si tako kulturo ustvarili v kratki dobi dveh generacij. Temu priznanju ne odjemlje prav nič na vrednosti njegova trditve, da so bili Slovinci pod civilizatoričnim vplivom svojih sosedov. Saj uči vsa zgodovina človeštva, da so starejši narodi odhajali od svoje kulture mlajšim, poznejšim.

Tem bolj pa moramo obžalovati, da je gospod Musoni tudi pri tem odtavku pomakal pero v oni drugi tintnik: da je trdil, da organizacije v Sloveniji delujejo tudi v naših krajih in — širijo slovenski jezik! (Kakor da bi bilo potrebno med Slovinci širiti slovenski jezik!) Tudi to diši po gromdem namenu denunciacije. Vede g. Musoni, da so vse naše tukajšnje organizacije v evidenci oblasti, da delujejo na podlagi pravih, odobrenih od teh oblastev, da je vse njihovo delovanje javno, da se vsa prireditve priobčjuje oblastvom, da vršijo svojo nalogo v okvirju italijanskih državljanov? S tem je g. Musoni izbrisal še tisti ugodni vtis svoje hipne objektivnosti napram nam Slovincem. E — tisti nesrečni drugi tintnik! V njem je strup.

G. Musoni priznava torej visoko kulturo Slovincov. Mi Slovinci pa priznavamo visoko kulturo italijanskega naroda. In sedaj vprašamo gospoda znanstvenika in odličnjaka »della vecchia Slavia italiana«: ali ne stopa vika kultura s svojih višin, če hoče ubiti visoko narodno kulturo odlomka drugega naroda? Ali ne kaže na popolno nerazumevanje palog resnične kulture, če se hoče ovirati drugorodne ljudi na kulturnem snovanju? Mi spoštujemo italijansko kulturo. Skrunjajo pa jo tisti, ki ji narižejo tako skrajno nekulturno nalogo. G. Musoni naj izprša svojo vest — kulturnega človeka in pravičnika!

stanec Rodinó že odpotoval v Neapol. Odlični predsednik triumvirata je torej zvedel zanje iz rimskih listov, kateri so pismo hoteli razširiti, kar so vzorno korektnemu grofu Grosoli-ju nalašč napravili njegovi prijatelji. Kar se tiče vsebine pisma, naj naglasimo, da predstavlja čin visoke in odkritosrčne moralne korektnosti. Grof Giovanni Grosoli je duša politične smeri lista »Corriere d'Italia« in čim je izvedel, da je stranka sklenila, da je ta smer v nasprotju s smernicami stranke, je naznanil svoj izstop. In ta plemeniti čin pravi tudi poslanec-opadnikom, naj storijo isto, »preden začnejo svojo borbo proti poplarski stranki«.

Kakor poroča »Giornale d'Italia«, bodo grofu Grosoliu sledili še drugi poplarski senatorji. List imenuje v tem pogledu senatorje Nava, Montresor, Passerini, Reggio in Santucci, kateri da so ob več priložnostih dokazali, da se ne strinjajo s protislovesnega politiko poplarskega vodstva. Vsled tega da bo povsem logično, ako tudi oni zapuste stranko, v kateri je popolnoma zmagala struja krščanskih socialistov. Zagotavlja se — pravi »Giornale d'Italia« — da so omenjeni senatorji tudi že poslali poslancu Rodinó pisma, v katerih naznanjajo svoj izstop iz stranke.

Čim bolj pa se desnica stranke oddaljuje od leve, tem bolj se v tej poslednji, ki predstavlja večino poplarskih vrst, utrjuje in naglašja Don Sturzo duh. Zadnji »Popolo« je objavil daljši članek izpod peresa De Rossija, ki je načelnik poplarskega tiskovnega urada, v katerem polemizira pisec z »opadniki« ter se postavlja odločno v brn Don Sturza in njegove politike. Ne da bi hotel koga napadati — piše De Rossi — temveč samo zato, da se bo videla stvarnost v pravi luči, bo dobro, ako se spomnimo, da je bil Don Sturzo, za katerim so stale vse

množice poplarske stranke, proti Nittiju in da je pripravil v maju 1920. padec njegove vlade, medtem ko sta bila ravno poslancu Meda in Mattei-Gentili za to, da bi poplari sodelovali v tretji Nittijevi vladi. In ko je Don Sturzo v marcu leta 1920. predlagal, naj se Miglioli izklopi iz stranke, sta bila ravno poslancu Tovini in Crispolti za to, naj Miglioli ostane v stranki ter sta pridobila za svoje stališče večino. Ravno tako je večina sprejela Miglioli v stranko in parlamentarno skupino na podlagi predloga poslancu Tovini proti volji Don Sturza. Miglioli se je pozneje podvrget popolnoma strankarski disciplini. Borba v notranjosti stranke za osnovna načela programa se je seveda nadaljevala. Na občnem zboru stranke v Benetkah se je dosegel sporazum med vsemi strujami, tako da je bila vzpostavljena popolna enotnost stranke. Novo nesoglasje pa je nastalo sprito vprašanja sodelovanja s socialisti. In tudi tu je bil Don Sturzo najodločnejši nasprotnik nekakega socialističnega popularizma, medtem ko je bil v februarju in maju l. 1922. za sodelovanje s socialisti n. pr. ravno poslanec Cavazzoni. Odločno ga je zagovarjal tudi posl. Meda po padcu Factove vlade, medtem ko mu je Don Sturzo dosledno nasprotoval.

Protestantska propaganda v Palestini
RIM, 31. Vatikanskim krogom povzroča v zadnjem času mnogo skrbi položaj katoličanov v Palestini. Posebno nevarna postaja protestantska propaganda, ki se vrši pod pokroviteljstvom angleških oblastev. Ta organizacija razpolaga z velikimi denarnimi sredstvi, ki so vsled dobrega položaja angleške valute tem izdatnejši.

Druga nevarnost za katolicizem svete dežele je sionistično gibanje, t. j. gibanje, ki mu je cilj, da naseli v Palestini čim več Judov in ustvari tam judovsko državo. Sionistična in protestantska propaganda sta po mnenju vatikanskih krogov enako nevarni, ker zasledujeta, da si jima poti različne, vendar isti cilj, ki je oslabljenje katolicizma v sveti deželi. To vprašanje se smatra za zelo nujno ter se sedaj podrobno proučuje, da bi se interesi katolicizma v sporazumu in s sodelovanjem katoliškega patrijarha v sveti deželi zavarovali v sedanjosti in tudi za bodočnost.

Jugoslavija

Vprašanje rekonstrukcije kabineta.

BELGRAD, 31. Včeraj se je ob 18. in 21. vršil seja ministrskega sveta, na kateri je ministrski predsednik Pašić referiral o pregovorih za rekonstrukcijo kabineta. Sklenilo se ni ničesar definitivnega, ker se pričakuje kraljev odgovor s Bleda. Za tem se je razpravljalo o poslih resorsta ministra notranjih del, pri čemer se je razvila živahna diskusija.

Ministrski svet je zahteval, da se radi poboljšanja razmer v državi izmenijo nekateri veliki župani. Gre za 6 slučajev premeščenja in za dva odpusta velikih županov.

Razpravljalo se je tudi o reparacijah, vendar pa radi odsotnosti ministra pravde ni bil izvršen noben sklep.

Za časa odsotnosti predsednika vlade g. Pašića, ki odide v inozemstvo, ga bo zastopal prometni minister dr. Velizar Janković.

Demisijska dra. Markovića.

BELGRAD, 31. Zdrna dva dni je minister pravde ponovno posetil g. Pašića, s katerim sta razpravljala o možnosti nadaljnje obstanka dr. Markovića v kabinetu. Navzlic Pašičevemu posredovanju Rankićeva grupa dr. Markovića ne da zadovoljenja za odtok, da je predvsem njegovo delovanje kompromitiralo stranko. Vsled tega je demisijska, kakor se zatiruje, neizogibna in dr. Marković izstopi prihodnje dni iz kabineta. Kot njegov naslednik se označuje predsednik radikalnega kluba Marko Gjurčić ali pa poslanec dr. Velja Popović.

Nova razporedba diplomatskih uradnikov.
BELGRAD, 31. Kralj je podpisal ukaz ministra zunanjih del o novi razporedbi diplomatskih uradnikov. Aleksander Cincar-Marković, konzul v Trstu, pojde za odpravnika poslov v Tirano, na njegovo mesto pa pride konzul Svetozar Ristić. Šef arhiva ministrstva zunanjih del postane g. Brozović, dosedanj glavni blagajnik, za šefa oddeljenja za narodne manjšine pa je imenovan g. Tobadzić, dosedanj šef šifer.

Igralnica na Bledu zaprta.

BELGRAD, 31. »Politika« javlja z Bleda, da sta ministrska financ in javnih del izdala oblastim na Bledu ukaz, naj zabranijo delovanje igralnice.

Rusija

Ogorčenje sovjetske vlade proti Bolgarski

SOFIJA, 31. Energični ukrepi bolgarske vlade proti boljševizmi agentom niso ostali brez posledic. V eni zadnjih številki piše moskovska »Pravda«:

Nočni vlomilci, ki se imenujejo bolgarska vlada, so že začeli preganjati naše zastopnike. Sovjetska vlada odpozdjuje svoje zastopnike iz Bolgarije. Ona priobčuje energičen protest proti lopovskemu postopanju takozvane bolgarske vlade in njenih vragovskih valpetov. Ona je naprosila dr. Nansena, naj podpira povratek Rusov iz Bolgarije. Vse to seveda ne bo mnogo vplivalo na protirevolucionarno razgrajanje, ki so za sedaj še preveč oddaljeni od rdeče armade. Toda sovjetska vlada se ne sme omejit samo na to. Ona bo storila še druge, bolj učinkovite korake, ki bodo prisilili trenutne gospodarje položaja v Sofiji, da prenehajo s svojo sovražno akcijo proti sovjetski zvezi in njenim zastopnikom.

Prevažanje pošte na Kitajsko skozi Rusijo
MOSKVA, 31. V smislu mednarodnega dogovora se bo prevažala pošta iz zapadne Evrope na Kitajsko in obratno preko ozemlja zveze sovjetskih republik.

Bolgarska

Koncentracija meščanskih strank v Bolgariji

SOFIJA, 31. Aktualno vprašanje bolgarske notranje politike je bilo že od preračuna tendenca in splošna želja meščanskih krogov, da se vse napredne stranke združijo v eno bojno falango proti zemljoradniško-komunistični opoziciji. Pogajanja med načelstvi posameznih strank so se dolgo vršila brez uspeha. Seje, ko je bila odkrita obsežna boljševiška organizacija v osebni sovjetskega Rdečega križa in se je javnost prepričala o grozeči nevarnosti meščanske vojne, so stranke spoznale nujno potrebo enotne fronte. Vprašanje zedinjenja je z izgonom sovjetskih agitatorjev krenilo na pravo pot. Minuli teden je bil odločilen. Po ponovnih pogajanjih je bil končno dosežen sporazum. Zedinile so se radikalna, narodno-napredna in demokratska stranka v takozvani demokratični blok (demokratiški zgovor), ki bo v bodoče najmočnejši in odločilni faktor v notranjopolitičnem življenju Bolgarije. Javnost je sprejela ta dogovor z navdušenjem. Iz vseh krajev prihajajo na naslov vodstva bloka brzogovorni pozdravi. Splošno prevladuje prepričanje, da bo sedaj konec strankarske razprtije in da se začne politična in gospodarska konsolidacija države.

Francija

Odgovora Francije in Belgije izročena londonskemu zunanjemu uradu

PARIZ, 31. Francoski in belgijski odgovor na zadnja poročila lorda Curzona sta bila včeraj popoldne oddana angleškemu zunanjemu ministrstvu. Belgijska vlada je sprejela v svojo noto nekatere predloge francoskega ministrskega predsednika, kakor je že prej francoski ministrski svet upošteval želje belgijske vlade.

Trgovinski dogovor med Francijo in Italijo glede carine na svilo

PARIZ, 31. Včeraj je bila podpisana italijansko-francoska pogodba, ki ureja trgovino s svilo in svilenimi izdelki med obema državama. V smislu te pogodbe boste Francija in Italija v medsebojni trgovini s svilo izterjevali carino, ki velja za državo z največjimi prednostmi. Tako je padla še zadnja ovira svobodnemu razvoju trgovine med tema dvema državama in bo ta pogodba dosti pomagala k še večjemu zblizanju med Francijo in Italijo. Za Italijo je pogodbo podpisal italijanski poslanik v Parizu, za Francijo pa Poincaré in francoski minister za trgovino Dior.

Kongres za napredek znanosti

BORDEAUX, 31. Včeraj je bil odprt kongres za napredek znanosti. Italijo zastopa prof. Broccardi, ravnatelj opazovališča v Turinu.

Belgija

Belgijski častnik, ki je napadel nemškega poslanika, obsodjen

BRUSELJ, 31. Sodišče je obsodilo poročnika Meta Denant, ki je pred dobrim mesecem suzil nemškega poslanika na ulici v lice, na 4 mesece ječe.

Talci na vlakih v belgijski coni

PARIZ, 31. Iz Bruslja poročajo, da je belgijska vlada odredila, da morajo vsi vlaki, ki vozijo po belgijski coni Porurja, imeti talce. Ti talci ne bodo smeli zapustiti svojih prostorov in bodo pod nadzorstvom osebja vlaka.

Anglija

Odkodninsko vprašanje na mrtvi točki?

— Vsebinska odgovora zaveznikih držav na angleško spomenico

LONDON, 31. Predno so zaveznike vlade izročile angleški odgovor na spomenico, je lord Curzon včeraj popoldne sprejel italijanskega, nekoliko pozneje belgijskega in nato nemškega poslanika. Nemški poslanik je obrazložil lordu Curzonu težki položaj v Nemčiji. Francoski poslanik grof Saint Aulaire se je mudil v zunanjem ministrstvu še kakih trideset ure potem, ko je izročil odgovor francoske vlade. Glede vsebine odgovora posameznih vlad ni sicer uradno ničesar znanega; toda diplomatični dopisniki raznih angleških in francoskih listov vedo kljub temu marsikaj povedati o nji. Odgovori niso popolnoma identični, ampak sestavljeni so vseeno na isti podlagi. Posebno francoski in belgijski sta si v bistvu enaka: Francija in Belgija se ne moreta spustiti v pogajanja, dokler Nemčija ne neha s pasivnim odporom. V tem slučaju bi Francija in Belgija bili pripravljene izprazniti zasedene kraje, kakor hitro bi Nemčija pokazala dobro voljo za izvršitev svojih obvez. Francija bi privodila v znižanje vojne odškodnine le v slučaju, da bi temu znižanju odgovarjalo primerno znižanje njenih dolgov napram Angliji in Ameriki. Sicer pa se zavezniki, Francija, Italija in Belgija čudijo, da angleška spomenica sploh ne omenja vprašanja medzaveznikih dolgov, ki je vendar v tako tesni zvezi z odkodninskim vprašanjem. Dalje je Francija odločila angleški predlog za sestavo komisije, ki naj bi precenila plačilno zmoglost Nemčije. Angleško časopisje se radi odgovorov na angleško spomenico, o katerih lahko rečeno, da so negativni, zelo razburja. Posebno »Daily Chronicle« očita vladi, da je vse dosedanje njeno delovanje jasen dokaz, da se nagiblje k Franciji, mesto da bi branila angleške interese; dalje pozivlja vlado, naj vsaj zdaj pokaže nekoliko energije in naj nastopi

samosvojno. Sploši smatra angleški tisk položaj za zelo resen. Nasprotno so francoski listi bolj mirni, češ Francija ima v rokah produktivna jamstva in lahko mirno čaka na razvoj nadaljnjih dogodkov.

Incident med policijo in socialističnimi poslanci pred doljno zbornico

LONDON, 31. Včeraj so se hoteli vrniti v zbornico oni štirje socialistični poslanci, ki so bili izključeni od sej. Pri vstopu jih je ustavila policija. Poslanci so izjavili, da ne marajo izjaviti neprijetnih prizorov ter dostavili: »Za trije tedni so minili, odkar smo izključeni od sej; ko bi bili konservativci, bi nam bil gotovo že davno dovoljen vstop. Sicer, ako nas poslanci nočejo poslušati, bomo pa govorili škotskim socialistom, ki nas bodo gotovo poslušali«.

Dvajset rudarjev sežigani radi eksplozije v rudniku

LONDON, 31. Iz neznanega vzroka je nastala v velikih premožljivih Maltby stranska eksplozija, ki je zahtevala 20 življenj. Pogrešanih je še več drugih rudarjev, ki pa so si bržkone rešili življenje, da so zbežali v druge rove.

Nemčija

Cuno ostane na svojem mestu — Pomanjkanje živil v Berlinu

BERLIN, 31. Za nedeljske manifestacije so se komunisti pripravljali s takim krikom po njihovem časopisu, da je človek mislil, da nam nedelja prinese podobno komunistično vstajo kakor v letu 1921. To tako bolj so bila ta pričakovanja upravičena, ker so se tudi reakcionarci pripravljali z ravno tako veliko vno na protinapad. Toda nedelja nam je prinesla že znano razočaranje. Komunisti kakor nacionalisti so po nedelji precej poparjeni. Spopadi, ki se vsled energičnih vladnih ukrepov niso mogli vršiti na ulicah, se sedaj vršijo po časopisu.

Vesti o bližnjem Cunovem padcu, ki se neprestano širijo po zapadnem časopisju, so zaenkrat prav gotovo preuranjene. »Germania«, glasilo centristov, je pretekli teden ponovno pričelo napadati javno Cunovo politiko; temu listu je sledil tudi »Vorwärts«. Toda radi teh napadov je stališče Cunove vlade ostalo popolnoma nemajmno; Cunovi vladi sicer očitajo, da ni ukrenila vsega, kar je bilo v njeni moči, da bi zaustavila katastrofalno padanje marke, toda nobena stranka se ne čuti dovolj močno, da bi prevzela vladno v svoje roke.

V Berlinu je pomanjkanje živil zelo občutno. Posebno nedostaja masti, ki je Nemčija ne more več uvažati v toliki množini kakor do sedaj vsled padca marke.

Grška

V Grčiji vlada popoln mir

ATENE, 31. Atenska agencija zavrača vesti londonskih in pariških listov o nemirih v Grčiji. Tako so brez vsake podlage vesti o nezadovoljstvu med ljudstvom, o revolucijah, ki da so že izbruhnile in o finančnem položaju Grčije in grške državne banke.

Turčija

Demobilizacija Turčije

PARIZ, 31. Iz Carigrada poročajo, da je bilo sklenjeno obdržati pod orožjem le tri razrede.

Turčija se veseli mira v Lausanni

ANGORA, 30. Podpis mirovne pogodbe je vzbudil po vseh muslimanskih deželah velikansko navdušenje. Narodna skupščina prejema od raznih muslimanskih vlad čestitke. Afganistanska in perzijska vlada sta vnovič izrazili prisrčne simpatije angorski vladi.

Amerika

Harding obolel

SAN FRANCISCO, 31. Predsednik Harding je nenadoma obolel. Zdravnik je ugotovil zastrupljenje krvi. Javlja se, da je predsednikovo stanje zelo opasno in radi tega je bilo tudi odgodeno njegovo potovanje v Kalifornijo.

Zaključitev konference v Sinaji — Glede mednarodnega posojila Ogrski dosežen popoln sporazum — Ministri odpotovali

SINAJA, 31. Včeraj se je pod predsedstvom ministrskega predsednika Bratianu vršila zadnja seja predstavnikov male entente. Glede mednarodnega posojila Ogrski so se predstavniki sporazumeli, da na bodo zahtevali posebnih jamstev, ampak le, da Ogrska ne porabi tega denarja za oboroževanje ali v propagandne svrhe. Dalje je bilo sklenjeno, da se bo politika male entente usmerila po politiki zaveznikov. Prihodnji sestanek male entente se bo bržkone vršil v Belgradu po zborovanju Društva narodov. Po zaključitvi konferenca se se vršili pogovori med Ducom, Benešem in Ninčcem, nakar sta Beneš in Ninčič odpotovala.

Spominjajte se ob vsaki priliki 'Dlaške Matic'

Italija

Corbino določen za ministra za državno gospodarstvo — Ministra De Capitani in Rossi bosta danes izročila svoje urade

RIM, 31. Sinoči se je povrnul Mussolini iz Nettuna. Davi je ministrski predsednik imel sestanek s svojimi sodružniki in je nato sprejel poljedelskega ministra De Capitania. Ta pogovor spravlja nekateri v zvezo z ustanovitvijo ministrstva za državno gospodarstvo.

Danes bosta poljedelski minister De Capitani in minister za trgovino in industrijo Rossi izročila svoje urade novemu pooblaščenču.

Davi je bilo že izključeno, da bi bil določen sen. Volpi za voditelja novega ministrstva, medtem ko se je z gotovostjo zatrdjevalo, da bo ministrstvo za državno gospodarstvo poverjeno senatorju Corbinu, ki je bil naučni minister v Bonomijevem kabinetu.

Kriza v poplarski stranki. — Don Rossi brani Don Sturza.

RIM, 31. Po izobčitvi »Corriere d'Italia« je sedaj »Il Popolo« edini dnevnik v Rimu, ki ima pravico govoriti v imenu vodstva poplarske stranke. V tem svojstvu nadaljuje poluradno poplarsko glasilo svojo polemiko proti »opadnikom« in vsem onim, ki odobravajo njihovo postopanje. Zanimiva je v ognju teh poplarskih polemik sodba, ki jo je napisal »Il Popolo« o znanem pismu grofa Grosolija, s katerim je naznanil poslancu Rodinó svoj izstop iz poplarske stranke. To pismo — pravi »Il Popolo« — je prišlo v vodstvo stranke v soboto popoldne ob 11., ko je bil po

DNEVNE VESTI

Višek krivičnosti

Na južnem Tirolskem se začela oblastva z izgoni Nemcev — tudi takih, ki jim je bila opcijska prošnja ugodno rešena in so se začeli italijansko državljanstvo na podlagi italijanskih zakonov. Sedaj se tiste, ki so postale že pravomočne, zopet razveljavljajo. »Der Tiroler« piše: »Merodajna italijanska oblastva bi morala vedeti, da taka mednarodna politika ne more ostati brez mednarodnih posledic. Opozarjali smo že na to, da so s statutom Društva narodov, ki tvori sestavno stališče mirovnih pogodb, državam, ki so podpisale te pogodbe, dovoljene možnosti posredovanja. Naj se že še tako nizko sodi o praktični vrednosti te možnosti, vsekakor pa tvorijo podlago za to, da se more zatiranje narodnih manjšin spraviti pred svetovni forum. Nobeni državi ne more služiti v korist, če je javno obložena radi nepravilnosti nasproti svojim državljanom in kršenja mednarodnih dogovorov! Tak korak more ukreniti vsaka vlada, ki je zastopana v društvu narodov. Iz različnih izjav je znano, da bi Mussolini mučno občutil, če bi se kakšna notranja stvar Italije na tak način spravila v razpravo. Kar se tiče posebej izgovora neitalijanskih državljanov južnega Tirola, je treba ugotoviti, da je v ravnanju sklenjeni trgovinski pogodbi med Italijo in Avstrijo nekoliko preskrbljeno proti taki samovolji, kakor jo zahteva Tolomei. Člen 1. te pogodbe se namreč glasi: »Med pripadniki obeh držav bo obstajala popolna trgovinska svoboda. Morejše se poljubno nameščati na ozemljih druge države, ali zacasno, ali trajno, tam izvajati trgovino in obrt, ne da bi morali plačevati za to druge davke in dajatve, kakor domačini. Pravice, privilegije, oprostitve itd., ki jih uživajo pripadniki ene države v trgovskih in obrtnih stvareh, so deležni tudi pripadniki druge države. Člen 4. pravi: »Avstrijcem v Italiji in Italijanom v Avstriji naj bo — kakor domačinom — svobodno, da sami vodijo svoje posle, ali da jih poverjajo osebi, ki so si jo sami izbrali. Imajo svobodno pristop na sodišča, kjer morejo nastopiti ali kot tožniki, ali toženci.« Slična tozadevna določila imata tudi člena 5. in 17.

Ali ni izganjanje avstrijskih državljanov iz Italije v navzkrižju s temi določili v trgovski pogodbi, sklenjeni med Italijo in Avstrijo? Opozarjamo na to z ozirom na dejstvo, da se ravnanje pripravljajo pogajanja za sklep trgovske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo. Tudi v to pogodbo pridejo brzokone slična določila. G. Mussolini bi dobro storil, če bi izdal temu primerna navodila tudi oblastvom v naši Julijski Krajini, ki naj bi jih opozorila na ugotovitve v nemškem tirolskem listu, da »taka politika ne more ostati brez mednarodnih posledic!«

Kako more priti Trst zopet do življenja? »Era Nuova« se poti in trudi v dolgem članku, da bi dokazala resnico, ki je že davno znana vsakemu pametnemu in razodnemu človeku: da je namreč vzpostavila tržaške trgovine v strogi odvisnosti od slikov s »podonavskimi deželami«. Z žalostjo in skrbjo gledajo danes — tako pravi tržaški list — paroplovne družbe na vodno gladino pristanišča brez vsakega življenja. Potem pravi: »Noben pristanišč nima tako izrazito mednarodnega značaja, kakor ga ima tržaško, ki ima v zaledju razsežno ozemlje, pripadajoče različnim državam. Ta dejanski položaj prica, da naše pristaniško vprašanje po naravi ni zgolj gospodarsko, marveč tudi politično v tem smislu, da je od politično-trgovsko-mednarodnih smernic odvisno več ali manj vse pristaniško gibanje. S trgovskimi pogodbami naj se pridobijo Čehoslovaka, Avstrija in »druge podonavske dežele«, (med te spada menda tudi Jugoslavija. Prip. ured. »Edinosti«) da se bodo posluževale tržaškega pristanišča. V ta namen naj se jim dovolijo vse možne koncesije in naj bo izključen vsak fiskalizem.« — Nato pravi »Era«, da je italijanska vlada že krenila na to pot, toda ne dovolj pogumno, da si je edino sredstvo za pospeševanje mednarodnega pomorsko-trgovskega prometa tržaškega pristanišča. So to splošno znane resnice, ki jih ne razume k večjemu kakšna razgreda glava, ki gleda le v oblake izvestnih idealov in se ne meni za vsakdanje potrebe pod nogami. Ravno »Era« je že večkrat — kadar ji prihajajo svitli momenti — naglašala te resnice. Nikdar pa se ne more opogumiti, da bi izpregovorila tudi to resnico, da je za dobro gospodarsko in trgovsko politiko, ki naj pomore našemu Trstu zopet do življenja — to je: do vzpostave trgovskih stikov z deželami v zaledju — potrebna tudi primerna in smotrna politika v ožjem smislu! Dobri politični odnosi ustvarjajo pravo razpoloženje za sklepanje gospodarskih za obe strani koristnih pogodb. »Era« ve prav dobro, koliko se je in se greši tu v tem pogledu na škodo Trsta. Saj je že toliko grešila — ona sama! Naj bi se enkrat — če ji je usoda Trsta res toliko na srcu — izpregovorila krvavo potrebno besedo na naslov odgovornosti in neodgovornosti: proč s prenapeto nacionalistično politiko iz našega življenja! Ob divjanju nacionalizma epričo fiktivnih narodnostnih razmer v naših krajih tudi najboljše trgovske pogodbe ne morejo nuditi zadostnega jamstva, kajti nobena vlada ne more zapovedovati svojemu trgovskemu svetu, kakne in katere poti naj si izbrali! Ali »Era« ne razume tega?!

Posledice poitalijančevanja krajevnih imen

Nedavno sta prišla dva častnika v Mühlwald (na južnem Tirolskem), ki so mu dali sedaj ime Selva di Molini. Vprašala sta za hotel »Krone«. In ko so jima pojasnili, da hotela s takim imenom tam ni, se je zdelo častnikom, da ju hočejo zapeljati. Po dolgem prerkanju sem in tja se je izkazalo, da sta častnika postala žrtve krajevnega poitalijančevalnega nesmisla. Ili bi bila morala nareči v Walkenstein v Gröden (Selva), sta vsled prekrstitve terega imena Mühlwald v Selva di Molini zašla v krivo smer in sta to zgrešeno pot zastopaj potrosila čas in denar. — Se bolj krstič je naslednji dogodek. Nek mladenič iz Pusturške doline na južnem Tirolskem je služil pri vojakih v nekem velikem italijanskem mestu. Hotel je priti na dopust in je moral dobiti potrebno dopustnico, glasečo se na novo italijansko ime njegovega rojstnega kraja. Obrnil se je do vojaškega poveljnika svojega polka. Polkovnik je iskal dotično ime na generalno-štabni karti in po raznih krajevnih seznamih, toda ni ga mogel najti. Vojaku je naročil, naj pride k njemu naslednjega dne, da je mogel medtem nadalje iskati tisto nesrečno ime. Naslednjega dne je rekel polkovnik, da takega krajevnega imena ni in

zato mu ne more izdati dopustnice. Nato je pripomnil vojak, kako se je njegov kraj imenoval doslej, a so ga sedaj prekrstili v uradnem občevarju. Po tem pojasnilu je polkovnik takoj našel na svoji karti dotični kraj in je napravil dopustnico na to ime. Ko pa se je dopustnik v svojem kraju zgledil pri orožnikih, niso ti hoteli verjeti v prisotnost dopustnice, ker se ni glasila na novo ime, marveč na staro. Le z veliko težavo je vojak dopovedal kako se je dogodila stvar. Malo da ni imel sitnosti; češ da je prišel na dopust na sleparški način. — Do takih neprilicnosti prihaja vsled nesmiselnega prekrščevanja starih krajevnih imen. In če so že vojaška oblastva v takih zadevah, kako mora biti še le tujcem, ki se jim niti ne sanja o tem načinu poitalijančevanja dežele? Ali res mislijo v Rimu, da je taka babilonija primeren način za pospeševanje tujeskega prometa, ki tvori izdaten vir dohodkov tirolske dežele?!

Bivši tržaški škof dr. Andrej Karlin je bil preteklo nedeljo na slovesen način ustoličen kot levantinski škof.

Cena kruha znižana. V zadnjem času so bile po več mestih znižane cene kruha. Prebivalstvo Trsta je te vesti z zanimanjem čitalo in seveda vpraševalo, kdaj bo cena kruha znižana v Trstu. Prebivalstva se je polastilo že precejšnje gibanje, občina in oblastva so posredovala z navetli in peki so, da ne pride do hujšega, sklenili da znižajo ceno takozvanemu ljudskemu kruhu, ki je bil do sedaj po L 1.50, za 20 stotink. To znižanje stopi danes v veljavo.

Delnice Jadranke banke v Trstu opozarjamo na današnje poslano g. dra. Josipa Wilfana.

Društvene vesti

Glasbena Matica bo imela jutri svoj redni letni občni zbor v prostorih Tržaškega podpornega društva v ulici Torre bianca 39. Odveč bi bilo zgubljati besede in polagati našemu občinstvu na srce, da se tega občnega zbora udeleži. Naša Glasbena Matica, ki je kljubovala do sedaj vsem vihram in trdnim vztrajala pri svojem neumornem delovanju, je s svojimi nešteti prireditvami dokazala pravico do svojega obstanka, čemur odgovarja dolžnost naših ljudi, da jo gmotno in moralno podpirajo. Bil bi neodpustljiv greh, ako bi se to društvo, ki ga moramo šteti med prva naša kulturna društva, prepustilo svoji usodi; zato naj vsak član Glasbene Matice smatra za svojo dolžnost, da pridobi društvu nove člane.

S. D. A. priredi v nedeljo, 5. t. m. ob priliki 25-letnice Gasilskega društva v Razdrtem 50-kilometrsko dirko na progi: Razdrto, Senožeče, Štorje, Sežana, Povir, Divača, Senožeče, Razdrto. — Odhod točno ob 13.30 iz Razdrtega. Maksimalen čas je določen na 30 minut po prvodšem.

Dirka je pristopna dirkačem vseh slov. društev v Jul. Krajini. Vpisujeta Gasilsko društvo v Razdrtem in pa SDA - Trst (na naslov: Zvezja Razdrto, Guardella 801). Vpisuje se do petka, 3. avgusta.

SDA opozarja na izredni občni zbor, ki se vrši v četrtek ob 20. uri v kraju, ki bo pravčasno objavljen. — Odbor.

M. P. D. - Sv. Jakob ima v petek redno odobrovo sejo, na katero so vabljene odborniki Z. M. D. — Če napovedane vaje dram. odseka za »sminkanje« se vršijo v soboto ob 20. Odbor.

Iz tržaškega življenja

Krvava tragedija v svetilniku pri Sv. Andreju. Mornariški podčastnik ubil svojo nezvesto ženo s sedmimi strelci iz samokresa.

Včeraj popoldne se je v našem mestu raznesla vest o krvavi dram, ki se je nenadoma odigrala v svetilniku pri Sv. Andreju. Glavna junaka v tej dram, sta zakonca Bruno in Candida Breccia, prvi mornariški maršal, star 36 let, dodeljen radiotelegrafski postaji v svetilniku pri Sv. Andreju, druga stara 30 let, mati dveh otrok v še nežni mladosti. Drama ima ljubzensko ozadje.

Mornariški maršal Breccia, rodom iz Jakina, je bil pred kakim letom časa službeno premešten v naše mesto, kjer je bil dodeljen radiotelegrafski postaji pri svetilniku. Uprava vojne mornarice mu je odkazala majhno stanovanje v vojašnici poleg svetilnika, kamor je prišla stanovat tudi njegova družina, obstoječa iz njegove žene in dveh otrok. Mlada zakonca sta živela spočelnoma v najboljšem medsebojnem soglasju. V zadnjem času pa so se razmere izpremenile. Breccia je jel sumiti, da mu je žena nezvesta. Sčasoma se je prepričal, da ga vara z nekim uradnikom, uslužbenem pri skladiščih premoja v stari prosti luki. Ta ugotovitev je zastrupila življenje mladega para. Zakonca sta se jela odtujevati drug drugemu. Čeprav je žena vedela, da mož ve za njeno izvenzakonsko ljubimsko razmerje, ni pretrgala grešnih odnosov s svojim ljubimcem. Ta okoliščina je napotila moža, da se loči od svoje nezveste soproge. Ločitev bi se imela izvršiti v kratkem, a usoda je hotela, da se je zadeva drugače končala.

Mož, s katerim je ljubimkovala Candida Breccia je bil tudi poročen. Njegova žena je zvedela za to razmerje; zasumila je tudi, da hoče zaljubljenca pobežati v tujino. Včeraj zjutraj se je podala na dom zakonških Breccia ter tam izrazila svoj sum Brunu Breccia. Ta se je ravnanje nahajal v spalnici s svojo ženo.

Ko je izvedel za to namero svoje žene je izbruhnil v njegovem srcu užaljeni moški ponos. Vprašujoč in grozeč se je obrnil k nji, a ta mu je hladnokrvno rekla, da ga njene zadeve nič ne brigajo ter da ona lahko stori, kar se ji zljubi. Pri tem odgovoru mu je priklopila jeza do viška. V slepi besnosti je pograbil službeni revolver ter izstrelil proti svoji ženi vseh sedem nabojev. Krogle so zadale cilj: žena se je zgrudila, krvaveč iz številnih ran. Hrup in pokanje je privabilo v sobo več častnikov in mornarjev. Videč ranjeno žensko, so obvestili o dogodku rešilno postajo, odkoder je prišel na lice mesta zdravnik, ki je takoj uvidel, da je stanje nesrečne ženske obupno; imela je sedem ran na raznih delih telesa, od katerih je bilo več smrtnih. Nemudoma so jo prepeljali v mestno bolnišnico, kjer so jo hoteli zdravnik operirati, a kmalu po prihodu, ob 10.45, je Candida Breccia izdihnila. Njeno truplo so prenesli v mrtvašnico bolnišnice.

Med tem so orožniki aretirali morilca. Mož je bil že pod vtišom stražnega dogodka. Ves potrni in obupan je sledil orožnikom, ki so ga

odvedli v vojaške zapore. — Krvava drama je uničila dve življenji, eno materialno in drugo duševno, in dve nežni bitji sta mahoma osiroteli.

Zopet avtomobil. Včeraj popoldne je neki tovorni avtomobil podrl v ulici Tesa na tla 56-letno zasebnico Francisko Bubnich, stanujočo v ulici Rigutti št. 20. Šofer se ni zmenil za nesrečo, marveč je še z večjo brzino pogнал motor ter izginil. Bubnichevo so z avtomobilom rešilne postaje prepeljali v mestno bolnišnico. Uboga ženska je zadobila široke praske po obeh rokah in levi nogi. Sprejeli so jo v kirurški oddelk. Okrevala bo v 10. dneh.

Identifikacija samomorilke. Samomorilka, o kateri smo poročali v včerajšnji »Edinosti«, da so jo našli zastrupljeno na prosekhi cesti nad Barkovljami je bila identificirana. Imenuje se Bruna Tomé, stara 24 let, stanujoča v ulici Conti št. 7.

Spoznal jo je njen zaročenec, ki se je, ko je izvedel novico o najdenju samomorilke, podal na lice mesta, ker se je bal, da bi samomorilka utegnila biti njegova zaročenka. Zaljubljen njegov strah ni bil neupravičen. Vzroki, ki so Toméjevo pritisnili do obupnega koraka, niso znani.

Borzna poročila.		
Valuta na tržaškem trgu.		
ogrške krome	0.10	0.15
avstrijske krome	0.0320	0.0330
čehoslovške krome	67.50	68.
dinarji	23.90	24.15
leji	11.	11.75
marke	0.0020	0.0025
dolarji	22.90	23.
francoski franki	134.50	135.
švicarski franki	408.	412.
angleški funti papirnati	105.40	105.65

Poslano*)

Skupina delničarjev tržaške Jadranke banke v Dubrovniku se je obrnila včeraj brzojavno do g. dr. Edvarda Slavika in mene, da bi branili njihove koristi nasproti sklepom glavne skupštine 14. pref. m. Ker je za tukajšnje delničarje dobro, da so o predmetu poučeni, predno ukrepejo daljnje korake, smatram za svojo dolžnost, v odsotnosti g. dr. Edvarda Slavika, sam povabiti na posvetovanje tiste gospode delničarje, ki so pri glasovanju na zadnjem občnem zboru ostali v manjšini. Ker je stvar zelo nujna, se mora sestanek vršiti čimprej, in si ga dovoljujem sklicati v svojo pisarnico, via Trenta Ottobre 13, I., vrata 9, za jutri, četrtek, 2. tek. m., ob 11. dopoldne.

Dr. Josip Wilfan.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon velja.

Pekate to je jed, rad jih je gospod in kmet! So najcenejše ker se zelo nakuhajo.

Mali oglasi

ORKESTRON se prodaja po zelo ugodni ceni v via Foscolo 11, pritičje. 1062

SLUŽKINJA, mlada, se išče za gostilno. Škork, gostilna »Al Giardino«, via P. Revoltella 64. 1064

DRUŽABNIK s 30-50 tisoč lirami se sprejme za zelo dobro in dobičkonosno industrijsko podjetje, edino te vrste v Jugoslaviji. Dotičnemu tudi stanovanje na razpolago. Ponudbe pod »Družabnik« na upravnistvo. 1066

PRODAJALNA jestvin, edina v okolici, s kuhinjo in stanovanjem, se prodaja radi selitve. Potrebno je znanje slovenščine. Campo S. Luigi 2. 1067

SREBRTO, zlato in briljante plača več kot drugi. Bertol, via S. Francesco 15, II. 49

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 855

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Ljubljana oskrba. Govori slovensko. Zajemljena tajnost. Corso Garibaldi 23, I. 1053

KOMPENZIRAN LES ruske breze, velika partija, se prodaja po ugodni ceni. Molino Vaport 9. 1058

PODURADNIK v pokoju, srednje starosti, zmogljiv pisarniških del in jezikov, išče kakršnokoli službo v mestu ali na deželi. Ponudbe pod »Poduradnik« na upravnistvo. 1061

ZNIŽANE CENE VSLED KASNE SEZIJE

Oddelek moških modnih potrebščin

Srajce barvane, z ovratnikom zase	L 15.—	Nogavice v vseh barvah	L 1.80
Srajce bele	„ 22.—	Nogavice škotski sukanec z dvojnimi podplatom in kapo	„ 3.90
Ovratniki mehki	„ 1.30	Nogavice fantazija	„ 5.50
Ovratnice iz svilene blaga	L 4.50, 7.50, 10.—	Maje in spodnje hlače	„ 7.—
Ovratnice iz svilene pletenine	L 2.50 in 3.90	Slamniki	„ 9.80

Oddelek ženskih izdelkov

Obleka etamin, z vezeninami, jako elegantna	L 85.—
Obleka „ z širokim, vezanim robom „	110.—
Obleka „ risbe fantazija „	72.—
Obleka iz gobastega blaga, fantazija „	70.—
Pooršniki Covercoat	„ 130.—
Pooršniki Alpapas	„ 140.—
Golf za obrežje in goro	„ 48.—
Bluze svilene v vseh barvah	„ 30.—
Golf svilen	„ 90.—
Obleka iz svilene pletenine, zadnji kroji	„ 125.—

Oddelek moških izdelkov

Obleka platnena	L 68.— in 115.—
Obleka gabardine	„ L 178.—
Hlače platnene	„ L 33.— in 46.—
Hlače gabardine	„ L 68.—
Jopič Alpapas	„ 68.—
Jopič „ najfinejši „	„ 98.—
Pooršniki in vestije od	„ 35.—
Piyamas	„ 45.—
Piyamas gobast	„ 95.—
Piyamas svilen	„ 98.—

Nadaljujejo se veliki popusti na bombaževini

Corso V. E. III - 16

Tel. 10-08

ÖHLER

Corso V. E. III - 16

Tel. 24-24

PODLISTEK

ANNIE VIVANT: KIRKA

Roman Marije Tarnovske. - Poslovenila G. B.

»Zakaj? Zakaj? Kje v Pegti? Kaj delamo v Pegti?«
»Saj dobro veš... prišla sva v Italijo, kjer hočem jaz peti.«
»Glej, ti si hotel peti! Pa zakaj hočeš peti, ko joče otroček? Otroček je tako majhen. Zakaj si me odpeljal od njega? Ti poješ, poješ močno, zato da ne čujem jok mojega otroka... Ne peti... A medtem ko govorim, je že odprl Vasilij okrogla usta — poje, poje in belj pakji tekajo po rudeči odeji in prihajajo v bližino mojega obraza — in ti belj pakji so moje roke. Vpijem in vpijem, da bi jih odnesli. A otrok joče in Vasilij poje in nihče ne čuje.«

Potem padem na dno vodnjaka — čujem, da padam, padam... z velikim sunkom, tipam dno. In obležim nepremično, pogreznjena v temo.

Ko sem odprla oči, jo bilo mnogo svetlobe; okna so odprta in solnce vstopa. Vem, da je zunaj morje. Ob moji postelji sedi zdravnik s sivo brado in mi drži zapestje. Pod rahlim pritiskom njegovih prstov se mi je zapestje

pomirilo, in vidim, kako maje zdravnik z glavno in šteje udarce mojega zapestja.
»Petinštideset udarcev... pridna, pridna! In zdravnik mi boža brado. »Prav lepo, smo že odzdravili!«

Tedaj slišim nekoga tiho jokati, in vem, da je moja mati. Hočem se obrniti in se smehljati, toda moja glava se ne zgane. Zdi se mi kakor velika, svinečna kroglija, pogreznjena v moje podglavje. Kmalu potem — ali pa so minula že leta — slišim nekoga reči: »Evo profesor.« In je zopet zdravnik s sivo brado, ki vstopi in se smehlja. Predno se vsede v mojo bližino, vpraša mater: »Ni še vprašala po sinu?«

Mati stresle z glavno in si pokrije oči z ruto... Tedaj sede on k mojemu vzglavju, mi boža čelo in mi govori.

Pravil mi je o nekem otroku. Večkrat je ponovil eno ime, mogoče Tjoka? Tjoka? Kdo je Tjoka? Videla sem, da je gibal z brado, a ne vem, kaj je govoril. Svinečna kroglija, ki je na moji blazini, se vali sem in tja, me teži, mi dela bolečine.

Moja mati je rekla jokaje: »Oh, profesor! Ne pustite je umreti! Ne pustite je umreti! Vrnili so se beli pakji in tekajo po odeji... In padla sem na dno brezdnega.«

VII.
Koliko mesecev sem bila bolna? Ne vem. Vasilij, nemiren in brezdelen, je »vlekel« seboj mene, moja zdravila in moje trpljenje iz Pegli v Genovo, iz Genove v Firence. ...Zdi

se, da je pozabil na svojo domovino; zdi se, da je pozabil, da ima sina.

Naše sobe v hotelu so bile vedno veselo polne solca in posvetnega žlabudranja ljubljene sestre Vojček-ove in zlatolase Olge Kraljberg, ki so nas vsak dan obiskovale. A jaz sem se čutila osamljeno in zgubljeno na tem svetu. Moje prazne roke so se stegovale proti Vasiliju, ki, joi mene! me je izdal in petimil! z vsemi!

»Treba si ga je znova osvojiti,« mi je govorila Olga Kraljberg (ki si je nekega dne kmalu potem vzela življenje radi njega); »mož, posebno če je soprog, hoče biti po malem času vedno znova osvojen!«

»Lahko je retil!« sem odvrnila otočna in pobita. »Malo je treba, da si osvojiš moža. A ga znova osvojiš...«

»Le napravi na ta način — je razlagala vesela blondinka ter se kupčila v velikem naslonjaču s kretljivo ptico, ki se stisne v gnezdu. »Predvsem se vzame za model ljubimke, ki jo najbolj cenim. Poslužuje se iste dilaže, iste šivilje. — Katero ljubimko ceniš tvoj moji najbolj?« me vpraša nenadoma z iskro prekanjenosti v očeh. »Vprašam te, ker ti hočem pomagati v taktiki zopetne osvojitve.«

»In kako hočeš, da jaz to znam?« sem vzdihnila do dna ponizana. »Ima jih in mnogo! Olga si je ugriznila ustne. »Kateri bi bile?«

Dalje.